

ANNE EEKHOUT

MA

Roman

RY

M A
R Y

Copyright: © 2021 Anne Eekhout.
Originally published by De Bezige Bij, Amsterdam.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Veronika ter Harmsel Havlíková, 2023
Cover © Moker Ontwerp, 2023
© DOBROVSKÝ s. r. o., 2023

ISBN 978-80-277-3658-4 (pdf)

ANNE EEKHOUT

MA ROY

přeložila Veronika ter Harmsel Havlíková

OBSAH

Postavy	9
Květen 1816: Cologny, Ženeva	11
Hodina čarodějnic	13
1812: Dundee, Skotsko	25
12. června 1812	27
14. června 1812	32
19. června 1812	36
23. června 1812	44
24. června 1812	46
Květen 1816: Cologny, Ženeva	61
Vichřice, ticho, vichřice	63
1812: Dundee, Skotsko	71
29. června 1812	73
30. června 1812	81
7. července 1812	83
10. července 1812	86
11. července 1812	91
18. července 1812	94
23. července 1812	101
Květen–červen 1816: Cologny, Ženeva	105
– Co chce žít, co drží stráž –	107
1812: Dundee, Skotsko	125
26. července 1812	127
29. července 1812	134
2. srpna 1812	136
12. srpna 1812	137

Červen 1816: Cologny, Ženeva	151
Příjď, netvore	153
1812: Dundee, Skotsko	165
24. srpna 1812	167
30. srpna 1812	175
2. září 1812	184
5. září 1812	190
6. září 1812	192
Červen–červenec 1816: Cologny, Ženeva	197
Velryba v noci	199
1812: Dundee, Skotsko	207
13. září 1812	209
17. září 1812	215
Červenec 1816: Chamonix – Mont Blanc	229
Led a obraz	231
1812: Dundee, Skotsko	237
18. září 1812	239
29. září 1812	243
3. října 1812	244
6. října 1812	245
8. října 1812	246
10. října 1812	247
11. října 1812	248
14. října 1812	250
15. října 1812	251
16. října 1812	253
17. října 1812	255
18. října 1812	258
19. října 1812	260
25. října 1812	265
26. října 1812	268
29. října 1812	276
Srpen 1816: Cologny, Ženeva	277
Žije, ona ho zahřívá	279
Poděkování	288

**Bertramu Koelemanovi,
velkému vypravěči, mé velké lásce**

„Vyprávět nejlepší možný příběh je důležitější než pravda.“

– MARY SHELLEYOVÁ

„Vše, co si dokážete představit, je skutečné.“

– PABLO PICASSO

Pohádka

Pro mou maminku a dceru

Starému příběhu obě naslouchají,
ve vykulených očích zrcadlí se,
jako květy plovoucí v míse,
zázraky, jež právě připlouvají.

Jemné napětí jimi prochvívá,
jako by měly se spolu spříst,
– bílá a plavá hříva se prolíná –
věř tomu, vše, co se tu povídá,
v tom opravdovost zaznívá,
krásnější slova nebudeš již číst.

– M. VASALIS

POSTAVY

ŽENEVA

Mary Shelleyová – rozená Wollstonecraft Godwinová (*1797)
Dcera filozofky a spisovatelky Mary Wollstonecraftové a filozofa a spisovatele Williama Godwina, milenka Percyho Shelleyho, Williamova matka.

Percy Shelley (*1792)
Maryin milenec, básník. Ačkoli v tuto chvíli nejsou oficiálně sezdáni, představují se jako manželé.

William Shelley (*1816)
Vilík. Maryin a Percyho novorozený syn.

Claire Clairmontová (*1798)
Maryina nevlastní sestra, dcera Mary Jane, druhé manželky Maryina otce.

lord Byron / Albe (*1788)
Slavný a nechvalně proslulý spisovatel a básník. Clairin známý a příležitostný milenec.

John Polidori (*1795)
Lékař a spisovatel. Albeho přítel.

SKOTSKO

Isabella Baxterová (*1795)

Dcera Williama Baxtera, sestra Margaret, Roberta a Johnnyho.

David Booth (*1776)

Margaretin manžel. Správce pivovaru.

Margaret Boothová (*1789)

Davidova manželka, Isabellina sestra.

Johnny Baxter (*1805)

Isabellin mladší bratr.

Robert Baxter (*1796)

Isabellin starší bratr.

William Baxter (*1766/1771)

Otec Isabelly, Margaret, Roberta a Johnnyho.

KVĚTEN 1816

COLOGNY, ŽENEVA

HODINA ČARODĚJNIC

To je ta hodina. Její dcera umírá každou noc. Sama to zjistí až ráno, ačkoli ji v noci viděla ležet v postýlce, tak klidně spící. Ví však, že se to muselo stát v tuhle hodinu, v hodinu čarodějnic, protože se vždycky probudí. Většinou nakrátko; přetáhne přes sebe příkrývku, která z ní sklouzla, zaboří nos do Percyho teplých zad; on ze spaní vzdychne, ona usne. Ale někdy, někdy ji to z postele vytáhne. Neví přesně co. Nechce a je unavená, chce dál spát, ať noc plyne dál, ať mine tahle hodina, jenže už předem ví, cítí to. Každá minuta téhle hodiny ji musí pálit na kůži. Protože tohle přivedla na svět. A ono to tak rychle zmizelo.

Veranda ji chrání před deštěm, svrchník ji chrání před zimou, zato o kousek dál se hroutí svět. Jsou tady, v Ženevě, už dva týdny a od jejich příjezdu vichřice s bouřkou téměř dennodenně vykonávají šílený rituál. Mary má ráda, když blesk nepohasíná, když se jako kočka protahuje a několik vteřin osvětluje oblohu, zbarvuje ji do světle fialova, jako by to bylo plátno, stanová střecha nad zeměkoulí, věci pod sebou zbavuje pravosti, mění je v příběhy a zároveň jim dodává na významu; bosé nohy na verandě, plevel v trávníku, vrba u vody, pohoří Jura, vzpínající se na protějším břehu jezera, loď, kolébající se v míse světla.

Na druhé straně, v kopci, se u Albeho a Johna slabě svítí. To ji uklidňuje. Skutečnost, že pokud se ve tři hodiny ráno probudí, Albe ještě nespí. Hlídkuje. Pohled nepochybně upírá do papíru, po němž chaoticky tančí pero, pouští do světa všechno, co jím zmitá.

Točí se a přitom balancuje na špičkách. Potmě nenašla šněrovací boty. Vilík se snadno budí – přestože hrom s ním ani nehne – a její nevlastní sestra Claire konečně spí. Navíc ve své posteli. Je jako malé děčko a Percy ji bere otcovsky za ruku. Ba ne, otcovsky ne. Otcovsky rozhodně ne.

Oblohu protne blesk a doznívá; na hladině, mezi korunami stromů, na její kůži. Nečas je tu jiný než v Anglii. Bdělejší. Živější. Opravdovější. Jako by se světla mohla dotknout, podržet ho, jako by světlo drželo ji. Hřmot, hluboký rachot má v sobě cosi tělesného, jako by co chvíli mohl vstoupit mezi živé. Jako by si mohl zajistit přístup k její hrudi, jejímu srdci, její krvi. Jako by řada dní, za nichž noci svítí, slunce se takřka neukazuje, zahrada se mění v bažinu a příroda utichá, nebrala konce, někdy si to říkají i nahlas: možná je tohle konec světa. Poslední soud. Ale pak se tomu smějí. Poněvadž všichni vědí: bůh existuje jen ve snech a dětských říkankách. Mary si promne ruce. Do prstů u nohou se jí zakusuje chlad. A někdy, pomyslí si, také existuje, když se člověk hodně moc bojí.

Po návratu do postele však nedokáže znovu usnout. Zima se jí uhnízдила v těle a nic už ji nezahřeje – ani přikrývka, ani pomýšlení na oheň v krbu, ani Percyho teplá záda.

Může za to Claire, která je jen o něco málo mladší, a Mary si někdy říká, že by její nevlastní sestře prospělo, kdyby ji spíš považovala za vlastní. Jenže každým dnem je těžší Claire přijímat, natož jí pomáhat, utěšovat ji, rozptylovat. Mužům to zjevně tolik nevadí. Albe její chování dokonce označuje za ženské, ať už to znamená cokoli. Mary sama ale přece také uprostřed hovoru nevstává a nevrhá se vzlykajíc na pohovku se slovy, že se nic, opravdu nic neděje. Jaképak ženské chování? Claiřino chování. Percy se cítí polichocen, to Mary moc dobře ví. Lichotí mu, když se mu Claire věší kolem krku a prosí ho, aby jí před usnutím četl poezii, když se směje jeho vtipům a přitom zaklání hlavu tak, až odhaluje pleť od brady dolů, hluboko mezi prsy, které se dožadují pohledů, doteků, pozornosti. Claire se bez pozornosti neobejde. Kdyby ji tři dny všichni ignorovali, patrně by zemřela. Tuhle chorobnou potřebu strhávat na sebe pozornost zdědila po matce Mary Jane.

Mary se domnívá, že otec neměl ponětí, jak hysterická, ješitná a panovačná Mary Jane je, dokud se s ní neoženil a nenastěhoval si ji i s dcerou Claire k sobě. Od té doby, co si Mary uvědomovala, že nemá matku, byl pro ni tento fakt ztělesněním smutku. Všechn smutek se srazil přesně do toho tvaru, odrážel se v zrcadle. Ale od chvíle, kdy se její otec znovu oženil, představoval ten smutek miskou vah: tuhle matku, nebo žádnou? A v myšlenkách pokaždé dospěla k témuž: žádnou. To raději žít s příběhy o vlastní, zesnulé matce, jejíž obrázek visel nad otcovým psacím stolem, obrázek ženy, která byla pro spoustu lidí důležitá: velmi chytrá a odvážná, velmi svěhlavá v životě i v názorech. Už nežila, Mary ji nikdy nepoznala, přesto se objevovala všude. A navíc: byla dokonalá. Nikdy se na Mary nezlobila. Nikdy nezavrhovala její rozhodnutí. Mary se za ni nikdy nemusela stydět. A nemusela se bát, že přijde o její lásku. Matka ji vždycky milovala tak jako na smrtelném loži, kdy byla Mary panenkou v jejím náručí, milovala ji čistou, dokonalou, nezaujatou láskou, která nikdy nepohasínala a nikdy nebyla poskvrněna všedností. Taková byla matka v Maryiných představách. Vlastně dokonalá. Navzdory a díky skutečnosti, že už neexistovala.

Úder hromu, Percy zasténá a obrátí se. Kolenem vrazí Mary do boku. V měsíčním světle pronikajícím šterbinou mezi okenicemi může Mary pozorovat jeho tvář. Tvář svého vášnivě krásného elfa. Nezná jiného muže, který by ji takhle přitahoval jemnými, takřka dívčími rysy a pletí průsvitnou jako noční motýl. A ona je jeho velká láska. To moc dobře ví, přesto to s ním rozhodně nemá lehké. Jejich láska je neustále vystavována zkoušce, neboť ona s ním jeho životní filozofii úplně nesdílí, možná teoreticky ano, v praxi však nikoli. Snad lze ještě snést, že se tu a tam pomiluje s jinou ženou. Snad. Trýzní ji ovšem, že by mu vůbec nevadilo, kdyby ona sdílela lože s jiným mužem, že ji k tomu dokonce vybízí. Zároveň vidí, jak na ni hledí, když s Albem hovoří o jeho básních nebo o svém otci. Napadá ji, že v těch okamžicích se ho zmocňuje žárlivost, v očích se mu zračí chladný strach. Percy se nebojí, že by Albeho upřednostnila. Bojí se, že Albe dá před ním přednost jí. Že Mary bude

velkého divokého básníka lorda Byrona zajímat víc než Percy Shelley, který se musí ještě leccos naučit. Zdalipak má dost talentu? Výřečnosti? Percy upíná k Albemu veškeré naděje. Zdali mu zvládne ukázat světlo? Zdali mu Albe přispěje radou, zdali se stane jeho mentorem, či snad dokonce přítelem? Někdy, když se Percy cítí hodně nejistě – kdepak, to on samozřejmě nepřizná, ale Mary to na něm pozná podle chabé naděje v jeho očích, dětinské netrpělivosti v jeho pohybech –, se sama chvílemi obává, že ho nemiluje.

Jemně ho políbí na tvář. Percy opět zasténá. Převalí se na druhou stranu. Odlepí koleno od jejího boku. A přichází dřímoty, konečně. Mary cítí, jak spánek rozpíná paže jako křídla, jak ji pevně objímá, ochranně, nikoli odpudivě, a odnáší si její vědomí.

Po cestě, která se mu zjevně moc nelíbila, ach ano, děti nejsou na cestování stavěné, se zdá, že se William v maison Chapuis cítí jako doma. Pokoje jsou prostorné a světlé, vysoká okna skýtají výhled do zahrady, na jezero, na pohoří Jura za ním. A na déšť, pocho-pitelně. Na antracitově šedou oblohu. Lézt William ještě nezačal. Jinak by za ním jistě musela celý den běhat z pokoje do pokoje, hlídat, aby se nepřibližoval ke krbu, k policím s knihami, k rohům stolu. Ale už se naučil obracet ze zad na břicho, což prozatím stačí. Jejímu Vilíkovi je pět měsíců a radost jí přináší den co den. Přesto ji neopouští myšlenky na její prvorozenou. Kdyby žila, batolila by se tu. Na krátkých baculatých nožičkách, bosá, cupity cup od krbové předložky na lesklou dřevěnou podlahu, krůček přes práh, kolébavě po chodbě, ke schodišti, ne, to nesmíš, pojď sem, hezky za ručičku, ty jsi šikulka. Podívej, tady je bratříček, pohlad' ho.

„Jsi v pořádku?“ Claire ztěžka dosedne na pohovku vedle Mary. William, jenž právě zavíral očička, je zase otevře. Claire ho pošimrá pod bradičkou. „Hledíš do prázdna.“

Mary přikývne. Claire dokonce ani po všech těch letech nechápe, že Mary bývá občas duchem nepřítomná. Jenže Claire není stejná, nemá stejnou krev, temperament ani empatii. Pouze tu

a tam sdílejí osud, propukají společně v nezvladatelný smích, když Clairina matka a Maryin otec celí napjatí uvádějí dům do pořádku kvůli hostům. Tak se chovají jen dospělí, myslí si, vidí si to vzájemně na očích, takové my nikdy nebudeme. Ale to už je dávno. Otce s Mary Jane už neviděla celou věčnost. Teď je to velmi těžké, od té doby, co je s Percym, od té doby, co její holčička...

„Jsem trošinku unavená,“ odvěti Mary. „Jaké to bylo u Albeho?“

„Ušlo to,“ řekne Claire. Natáčí si pramen vlasů na prst. „Pozval nás na večeři. Nepochybně budou krekry s fazolemi.“

Albeho stravovací návyky se Claire nezamlouvají. Ostatně Maryiny a Percyho také ne. Chybí jí maso.

„Nemusíš tam chodit,“ namítne Mary. Hned ji to zamrzí.

„Samozřejmě že musím.“ Claire vyvalí oči. „Albe chtěl, abych přišla. Říkal to.“

Mary vstane, William zase spinká. Ta jeho krásná bleďounká tvářička. Moc mi nebledni, Vilíku, šeptá si v duchu. Beze slova opustí pokoj, aby synka uložila do kolébky. Sladké sny. Za chvíli se zase probudíš.

„Mary.“ Albe ji obejmě. Voní po heřmánku a něčem sladkém, strništěm jí přejede po tváři. „To je dobře, že jsi přišla. Moc rád bych ti dal něco přechíst.“

Mary v Percyho pousmání rozpozná, že není schopný se k nim přidat a že ho to rozčiluje. Následuje Claire do salónu. Albe zvedne z příborníku svícen a odvede Mary za ruku přes halu do temné místnosti v zadní části domu. Vila Diodati je podstatně větší než jejich příbytek, ale Chapuis má lepší polohu, napadne ji. Albeho dům je tmavší, obklopený hustými listnáči jako věčnými přísnými strážci. Uvnitř musí i přes den hořet svíce nebo lampa. Zárubně, okenní rámy, obložení stěn a nesčetné knihovny jsou z mahagonu, podlahu pokrývají koberce, červené či modré, s téměř stejnými tmavými vzory. Také v Albeho pracovně je základním tónem hnědá. Mezi šlahouny břečťanu, plazícími se za oknem, prosvítá

večerní slunce. Albe postaví svícen na psací stůl a papíry shrne na hromádku.

„Pojď sem,“ pokyne Mary zpoza stolu. „Pracuji na novém dílu *Childe Harolda*. Myslím, že se povede. Rád bych, aby sis ho přečetla a řekla mi, co si o něm myslíš.“

Albe ji o to žádá tak, že se nemusí cítit poctěná, považuje ji totiž za sobě rovnou. Tedy alespoň v roli kritika.

„Ráda,“ odvětlí tedy. „Ráda si to přečtu.“

Albe papíry stočí do ruličky. „Jsou to kopie. Klidně si do nich dělej poznámky.“ Podá jí je. „Shelley si je může přečíst také. Pokud bude mít chuť.“

Percy – jí – řekne, že je číst nechce. A přesto si je přečte.

„Mary.“ Světlo svíce dopadá do světlé hnědi jeho očí, prohlubuje je. „Jednou bych si od tebe také rád ještě něco přečetl. Něco, co se zrodilo v tvé hlavě, nikoli mimo ni. Skutečný příběh, báseň.“

„Možná jsem jako mí rodiče,“ opáčí Mary. „Dokážu psát jen o skutečných věcech.“

„Jsem si téměř jist, že tomu tak není.“ Albe se usmívá. „Copak je rozdíl mezi skutečnem a neskutečnem tak velký?“

Percy sedí u stolu vedle ní. Po jejím druhém boku John, Albeho přítel a osobní lékař. Claire – pochopitelně – vedle Percyho, a hlavně vedle Albeho, jenž ji většinu času ignoruje. Někdy, když si pořádně přihne vína, něco vykourí nebo je prostě v dobré náladě, Albe s Claire skutečně mluví. Občas ji políbí a oba na chvíli zmizí z dohledu. V takových chvílích se Mary snaží nevšímat si Percyho, neboť přestože Percy nedělá nic jiného než obvykle, na všech jeho pohybech pozná neklid složitého druhu ztráty. Neví přesně, co se Percy bojí ztratit. Možná něco podobného, co se bojí ztratit ona sama.

Od chvíle, kdy ji Percy spatřil vcházet do salónu s Albem a svítkem papírů v ruce, se snaží věnovat se Claire a na ni ani nepohlédnout. Což je svízelné, protože jakmile člověk věnuje Claire

pozornost, ona už ho nepustí a zavalí ho drby o londýnských známých a o svém vášnivém strachu ze všelijakých věcí, z nichž měla panickou hrůzu už jako dítě a nikdy ji nepřekonala: z ďábla, čarodějnic, ohnivých obrazců, obrazců v oblacích, šepotu unášeného větrem. Tu a tam Mary napadne, že si Claire ten strach vychutnává. Že útěcha je jí odměnou. Že jí ten strach za to všechno stojí.

„Adeline sehnala na trhu chřest,“ prohlásí Albe strašně rozjařeně.

Chřest je dobře kořeněný, ale dřevnatý. Musí se tomu zasmát. John se na Mary ušklíbne. Adeline umí dobře připravovat hlavně maso, jak sama řekla, když ji Albe přijímal jako kuchařku a hospodyní. Naštěstí umí také péct chleba a vína je tu víc než dost. Albe dolévá sklenice ve chvíli, kdy jsou sotva poloprázdné.

„Jak se daří Williamovi?“ Mary netuší, zda to Johna skutečně zajímá, ale ptá se jí takřka každý den.

„Ach,“ vykřikne Claire, „William je zlatíčko. Dneska se na mě smál.“

„Který muž by se na tebe nesmál?“

Mary nevěří, že to John myslí vážně ani že to míní jízlivě. Od žádného jiného muže by takovou poznámku nesnesla, od Johna však ano. John dokáže lidi uvést do příjemného rozpoložení, přesně ví, co má říct a jakým tónem.

„Díkybohu dnes včas usnul,“ odvěti Mary. „Našli jsme chůvu, Elise.“

„Skvělé,“ zaplesá Albe.

„Vlastně na ni nemáme peníze, ale což.“ Percy si mohutně lokne vína, na Mary se nepodívá.

„Pohlížeј na to jako na investici do Maryiny budoucnosti,“ praví John. „Jak má, chudák, psát, když si její pozornost stále uzurpuje nemluvně?“

Claire dychtivě přikyvuje.

„Neremcej, Shelley, hudruješ jako starý dědek. Jsme ve Švýcarsku, rozhleđni se kolem sebe!“ Albe se rozmáchne rukama. „Jsi tady se ženou, s dítětem. Se mnou.“ Rozesměje je to, i Percyho, avšak Mary pochybuje, že to Albe mínil jako vtip.

„Dal jsem tvé ženě něco přečíst. Bylo by mi ctí, kdyby ses na to také podíval.“

Změna v Percyho očích, ve tváři, v celém postoji je nepředstavitelná. Ve zlomku vteřiny se všechno kolem něj rozjasní. Z náladového muže se stává prahnoucí, vděčný chlapec. Mary cítí úlevu a zároveň zklamání. Z Albeho, Percyho i ze sebe samé.

Po jídle se vrátí do salónu, kde je třeba pořádně přiložit do krbu. I v tento večer přichází bouřka. Při prvním zahřmění se Mary sevře srdce.

„Nevypadá to dobře,“ podotkne John s pohledem upřeným ven.

Za oknem se obloha stáčí v šedém víru do temně modré až černé. Za chvíli zmizí poslední zbytky denního světla. Déšť bičuje okenní tabulky. Elise zůstane u Williama, dokud se oni nevrátí. Mary se hrud' svírá pomyšlením, že Vilík pláče v kolébce a nikdo ho neslyší, že jeho křik unáší vítr. Připomíná si, že se znovu nestane to, co tenkrát. Teď u něj pořád někdo je. Aby nedošlo k tomu, že náhle a tiše zmizí.

Opět se dolévají sklenice, John varuje, že víno je tentokrát smíšené s laudanem. Je lékař, svěřují mu tedy přípravu nápoje. Mary ví, že opiovou tinkturu často užívá Sam Coleridge, otcův dobrý přítel, že na tento prostředek nedá při psaní dopustit, proto je na něj poměrně zvědavá. Nevzpomíná si, že by jí ho někdy podali, ač bývala dřív často nemocná. Hořká chuť v ní vyvolá neurčitou vzpomínku. Spíš pocit podobný snu; ruce, která se k ní sune po hedvábném povlečení. Percy s Albem hovoří o elektríně. Percy sedí vedle ní, bezmyšlenkovitě ji hladí po paži, přičemž naslouchá Albemu, jenž vypráví historku o žábách oživovaných prostřednictvím galvanismu.

„Životodárná síla,“ opakuje Percy a upřeně hledí do ohně. „To je důkaz, není-liž pravda?“

„Důkaz čeho?“ ptá se John.

„Že bůh neexistuje. Je-li tu životodárná síla, kterou dokáže ovládat člověk, pak je nelogické, ba nemožné, aby existoval bůh.“

„Takový nesmysl,“ namítá John. „To není žádný důkaz.“

„Kdyby bůh existoval, životodárná síla a její rozdělení by náležely pouze jemu, nemyslíš?“ Percy dostane druhou číši vína posíleného laudanem.

„To stále není důkaz,“ odporuje John. „To, že dle tvých domněnek něco náleží bohu, ještě není žádná věda.“

„Poslouchej mého lékaře,“ nabádá ho Albe, „doktor Polidori ví všechno.“

„Kdepak, ani zdaleka nevím všechno,“ pokračuje John s přílišnou vážností, „zato vím, co je to důkaz. Ještě víno?“ obrátí se k Mary a ta přikývne, neboť cítí, jak laudanum začíná působit, a díky tomu zapomíná na jeho chuť. Zaboří se hlouběji do polstrování pohovky.

Claire se rozvaluje v křesle u krbu, pololeží, oči má vytřeštěné. Není poznat, jestli poslouchá. Za ní se tu a tam zableskne a Claire se vždycky lekne, jako by ji zasáhl výboj.

„Claire raději už ne,“ prohlásí John.

Posadí se na koberec k Maryiným nohám, zpola se o ně opře, v jakémsi gestu, milém, přátelském gestu, které ji najednou dojme.

„Ovšem...“ Albe se předkloní, „to, že pro neexistenci boha neexistuje důkaz, neznamená, že bůh existuje. Takže pro pořádek vycházejme z toho, že bůh neexistuje.“

„Což je také pravda,“ zamumlá Percy. Rozepne si přezky vysokých bot a zuje se. Nohy položí Mary do klína, hlavou spočine na opěrce.

Odkdy se tu všichni cítíme jako doma? napadne Mary. Najednou si připadá stará a staromódní. Ráda by také provedla něco pošelilého.

„Tak, či onak,“ pokračuje Albe a z kapsy kazajky vytáhne malou dýmku, „myšlenka, že lidé dokážou prostřednictvím elektřiny probudit životodárnou sílu, je zajímavá. Že lze mrtvou hmotu oživit. Jen si to představte: vrátíte život mrtvé babičce!“ Rozchechtá se.

Mary však nemyslí na babičku. Ať už jde o smrt, válku, víno, nebo přírodu, Maryin mozek si vždycky dokáže najít cestičku k mrtvé holčičce, k jejímu prvorozenému dítěti. A kdykoli si položí otázku, zda chce, aby ji to jednou přešlo, nenachází na ni odpověď.

Muži hovoří dál, ale Mary je už neposlouchá. Už nedokáže poslouchat. Položila ruku Johnovi do vlasů. Myšlenky ztratily logické pořadí, nemají začátek, konec, příčinu ani důvod. Prostě existují tak, jak jsou: jednotlivě a nesmyslně, nicméně ohlušivě. Tříštění skla, nářikavý křik čehosi nepředstavitelného, ryba velká jako loď, měsíční svit prodírající se štěrbinami, nevýslovně strašidelná hlava, had, slizký jako želé, který jí klouže mezi prsty. Nakonec jí všechno proklouzne mezi prsty. Protože tak to chodí.

Někdy toho večera ji Percy líbá, před ostatními. Z nejasného podnětu – nebo možná chvíli dlela myšlenkami jinde. Claire sedí Albeimu na klíně, líbá ho na zátylek, zatímco on jí nepřítomně přejíždí rukou po boku a ve druhé drží sklenici, z níž téměř nepřetržitě upíjí. John stojí u okna, hledí ven. Mezi siluetami stromů se blýská, někdy dlouhé vteřiny, až svět opět nabývá takové tiché cizosti, jako by z něj sňali závoj skutečna a na chvíli se ukázalo, jak vypadá svět pod ním; svět, kde se nelze od ničeho distancovat rozumem: ani od vzpomínek, ani od hrozeb, ani od duchů.

Percy ji políbí na tvář, na spánek, na čelo a na nos. Pak ji pomalu a dlouze líbá na ústa. Mary má nejasný pocit, že se na něj zlobí, ale pořádně si nevybavuje proč, cítí jeho vůni, vůni pomerančů, avšak kořeněnou, a polibek mu oplácí, líbá svého drahého elfa, svého nejistého, nabručeného, úžasného básníka. A co se stane potom, není jasné. Milují se nebo společně usnou a jí se zdá, že se milují. Obloha je černá, bouřka ustala. Kdosi stojí pod oknem, volá ji jménem, avšak nezní to jako její jméno. A Mary teď ví, že sní, protože volající neexistuje.

V noci si Mary myslí, že slyší svou holčičku. Děvčátko pláče. Nařiká. Mary ji poznává. Je si jistá, že se spletla: dcera žije! Samozřejmě že žije. Celou tu dobu, celé měsíce. Co je to za matku, když si myslí, že jí děťátko umřelo?! Tyhle časy jsou nyní pryč, Mary musí za ní, za malou Clarou. Musí ji nakojit, zahledět se jí do modrých očí, navěky si ji přivinout k hrudi, tak pevně, až se obě nebudou moct nadechnout. Jinak jí holčička vyklouzne, jak Mary ví, ba ne,

už ji ztrácí. V trhlinách procitání se k ní dere vědomí: ach bože. Tento svět. Ach bože. A opět ji ztratí. Zvuk, jenž ji v tuto hodinu čarodějnic probudil, je poplašný sám o sobě. Setřásla ze sebe sen, polosen. Stále je v Diodati. V pokoji hoří několik svic, oharky v krbu ještě slabě žhnou. Mary se na pohovce, na níž ležela zpola přikrytá plédem, se zvrácenou hlavou, posadí a snaží se pochopit, co se děje. Zvuk přichází seshora. Někdo brečí, ochraptěle křičí. Vezme svíci a vyjde po širokém schodišti. Že by Claire? Znovu ji napadne to, co ji napadá tak často, když ji probudí posedlá Claire: neměli jsme ji s sebou brát. Jenže právě Claire vymyslela, že léto stráví tady, poblíž Albeho, a právě Percy v tom spatřil příležitost, jak se se spisovatelem seznámit. Na podestě se pustí za hlasem. V jedné ložnici se mihotá neduživé světlo: olejová lampa stažená na nejmenší plamen. Na posteli u zdi sedí Claire, nohy skrčené, vlasy rozčuchané, téká očima a rukama si žmoulá košili. Percy leží na boku vedle ní, ruku na jejím břiše, přitom k ní vzhlíží a šeptá slova, která nejsou určena Maryiným uším nebo která Maryiny uši prostě neslyší. Mary tam stojí, ve dveřích, Percy si jí ještě nevšiml a kdo ví, co vidí Claire. Kdyby se Mary někdo ptal, zda to Claire náhodou nedělá tak trochu naschvál, odpověděla by jednou tak, jindy zase onak. Mary občas nevlastní sestru skutečně lituje, domnívá se, že Claire je obětí vlastního já. A jindy si myslí, že Clairinou obětí je především ona sama.

„Nechci se na to dívat!“ křičí Claire. Pohled upírá na okno, kde není nic vidět; okenice jsou zavřené. Rukama chmatá do prázdna. „Všechno se roztéká,“ chraptí, „nic není jako dřív, Percy. Tohle je skutečné! Já to nezvládnou.“ Vzlykne a pronikavě zavyje. Jako hyena, napadne Mary.

Percy se posadí a popadne ji. Claire mu visí v náruči jako loutka, oči nespouští z okna. Percy ji hladí po zádech, se zavřenýma očima ji pusinkuje do rozčuchaných vlasů.

„Já už nechci,“ brečí Claire. „Já už tohle prostě nechci.“

Mary se otočí. Nevadí jí to. Je to v pořádku. Percy ji jenom utěšuje, vždyť který muž by toužil po chorobně úzkostné ženě, přesto ji z toho rozbolí břicho, jako by ji tam tlačil tvrdý kámen, je to

nejen bolest, nýbrž i vztek. Percy za to nemůže, jak Mary ví. Je to Clairina vina. Vráť se na pohovku, a právě když se jí myšlenky začnou rozbíhat všemi směry, se jí chce čůrat. Na chodbě, cestou na klozet, se objeví stín, který ji přitiskne ke stěně, je to Albe. Nebrání se mu, protože ví, že to nic neznamená. Je opilý a chce jí cosi říct. Albe dělá jen to, z čeho má dobrý pocit. Albe je její přítel.

„Víš, proč jsem ti to dal, že jo?“

Vydechuje jí do obličeje odporné výpary, páchne kouřem vosekovic nebo ovčím trusem. Mary se ho pokusí jemně odstrčit.

Albe ji přitlačí.

Mary přikývne. Něco jí postupně dochází, je to však zjevně vzdálené, nedůležité. Teď přikývne i on, zavře oči. Dá se do zpěvu. Potichounku. Mary mu nerozumí, ale zní to jako ukolébavka. Albe tam stojí, opírá se rukama o zeď, rameno tiskne k jejímu rameni, dýchá jí do ucha. A náhle se jí v hlavě cosi ulomí. S tichým lupnutím, kutálí se to dolů, do hrdla, do žaludku, do podbřišku. Tam se to zastaví: je to teplé a naléhavé. Měla by vědět, co to je.

1812

DUNDEE, SKOTSKO

12. ČERVNA 1812

Téměř celý život v Londýně a pak: týdenní plavba, samé vlny, vlny, vlny. Tolik jsem toužila spatřit moře, ale na té hrubě stavěné lodi se proměnilo v proklínaného milence. Obdarovalo mě nemocí, připravilo mě o čilost a naději. Avšak ve chvílích, kdy jsem se cítila dost dobře na to, abych vyšla na palubu a u zábradlí na přídi hleděla na zpěněné čepice vln, kdy mi hnalo do obličeje slané kapky a do mě se opíral vítr a stále novou silou vše pročišťoval a projasňoval, mi připadalo nejkrásnější, nejšilenější, nejimpozantnější a já věděla, že s ním začalo mé dobrodružství, můj život.

Přesně ve chvíli, kdy jsem scházela po nástupním můstku – krůček po krůčku –, jsem si uvědomila, že tady najdu, co hledám, ačkoli jsem ještě nevěděla, co to je. Na nábreží moc lidí nestálo. Kývl na mě muž se světlými licousy, mladší než můj otec, ovšem s klidným úsměvem.

„Slečno Godwinová, vítejte. Jsem William Baxter.“ Jeho skotštině jsem našťestí rozuměla. Pan Baxter mi vzal zavazadlo. „Jaká byla cesta?“

Plavba byla příšerná. Přes den to ještě šlo, protože jsem mohla rukama pevně svírat zábradlí; tenký proužek jistoty nad hlubinami Severního moře, k němuž jsem upínala své myšlenky: na rychlé tleskačky s Claire, na Fannyin dech na mých zádech v posteli, na tatínka hrajícího v přízemí na klavír, na miminko plačící venku na ulici, na vozy rachotící po dláždění, na koňská kopyta dusající do rytmu nárazů přídě o hladinu. Zato noci na lodi byly

nepředstavitelně hrozné. Území nikoho plné černi, v níž dole a na-
hoře ztrácelo význam, v níž mi každé zhoupnutí zvedalo žaludek,
v níž jsem občas pochybovala, že existuji. V níž jsem byla sama,
tak příšerně sama.

Váhala jsem, zda mu to mám všechno vylicit, ale on mezitím
pokračoval: „Tohle je můj syn Robert. Ostatní čekají doma. Není
to daleko.“

V drožce jsem se na Roberta dívala, seděl naproti mně. Mys-
lím, že byl tak o pět let starší než já a vystupoval s určitou váž-
ností. Přesto se na mě usmíval. Má hezký úsměv, bez postranních
úmyslů, napadlo mě.

„Náš dům stojí uprostřed Dundee, vlastně kousek od přístavu.
Říká se mu ‚The Cottage‘,“ vysvětlil mi pan Baxter.

„Naše chaloupka,“ uchechtl se Robert.

Přístav pomalu mizel z dohledu a místo něj se objevovaly ní-
žké domy, kostel, obchody. Projeli jsme kolem lékárny, obchodu
s látkami, krejčovství a knihkupectví.

„Kolik knihkupectví v Dundee máte?“ zajímala jsem se.

„Asi čtyři,“ řekl Robert. „Tady tohle je moc dobré. Stejně jako
Rumpton kousek dál. Jednou tě tam vezmu.“

„Nejdřív se musíte vzpamatovat po cestě,“ prohlásil pan Baxter.
„Slíbil jsem vašemu otci, že si jako mladá dáma daleko od domo-
va nejen vychutnáte všemožná dobrodružství, ale především si
pořádně odpočinete. Všichni přece chceme, abyste se co nejdřív
uzdravila, že ano?“

Přikývla jsem. Měla jsem na sobě šaty s dlouhými rukávy, ačkoli
na ně bylo vlastně příliš teplo. Ne že bych se za své kožní onemoc-
nění styděla, spíš jsem neměla náladu na otázky, pohledy. Začalo
to před rokem: šupinatění, zarudlá a podrážděná pokožka, svědění,
strašlivé svědění a jenom na pažích. Lékař mi předepsal mastič-
ku, ale nepomáhala. Mary Jane mi zakazovala se škrábat a já dob-
ře věděla, že má pravdu, ovšem to bych nikdy nepřiznala. A na-
víc se nedokážu neškrábat. Přes den se ještě ovládnou, zato večer,
když ležím v posteli, ruce už nemám upnuté v rukávech, prahnu
po tom, aby mi nehty přinesly spásu. Až se to zahojí, pokud se to

zahojí, zůstanou mi jizvy, varovala mě Mary Jane. Jenže možná mi zůstanou i bez škrábání. Otec se do toho nepletl. Zevnějšek ho nikdy moc nezajímal. Asi neví, jak důležitá je v životě dívek a žen krása. Ba ne, nejspíš to ví. Ale určitě se mu to nelíbí. A ačkoli ho chápu, ta samolibost mě rozčiluje. Žádná žena si nemůže dovolit takový luxus, že by se nestarala o svůj zevnějšek. Už jen fakt, že si pouze muži mohou dovolit říkat, že krása nehraje žádnou roli, protože žádnou hrát nemá, ukazuje, jak moc se – bohužel – mylí.

Pan Baxter se na mě usmál. „Jsme skutečně velice rádi, že vás zde můžeme uvítat jako hosta, slečno Godwinová.“

„Říkejte mi, prosím, Mary,“ vyzvala jsem ho.

Přikývl a usmál se, jako by měl nějaké tajemství. Teď jsem si všimla, že začíná šedivět, prokvetlé měl hlavně licousy, které mu sahaly až přes čelisti.

„Maminka byla velkou obdivovatelkou tvé matky,“ řekl mi Robert. „Ostatně Isabella také. Možná by sis s ní mohla o matčiných knihách promluvit. Isabella je poslední dobou taková zachmuřená, jako by snad...“

„Roberte.“ Nezaznělo to nahlas. Ne tak, jak dokáže zvýšit hlas můj otec. Dřív mě z toho bolívalo břicho. A přece to zapůsobilo. Robert okamžitě ztichl. Podíval se na otce. Jeho výraz jsem si nedokázala dobře vysvětlit; díval se vyčítavě, ale zároveň působil nepřítomně, jako by ho otec přiměl k zamyšlení. Neslyšně, až jsem si toho téměř nevšimla, mě přepadala nejasná sklíčenost.

„Jsme tady!“ zvolal pan Baxter a ze mě ta tíže vyprchala. Fiakr zastavil před panským sídlem, jež bylo nejméně třikrát větší než náš londýnský dům.

Dveře nám otevřela mladá služebná, hospodyně Grace, a převzala si od Roberta mé zavazadlo.

Pan Baxter mě uvedl do salónu. Dovnitř svítilo vysokými okny slunce, na lesklé podlaze z tmavého dřeva ležely tlusté koberce a u krbu stály různé pohovky a křesla. Všude, kam mi padl zrak, jsem viděla knihy. Samozřejmě v policích, které se tyčily podél stěn až ke stropu, vršily se však také na stolcích, parapetech, dokonce